

forelagt, fordi man frygtede for ved at komme med altfor store Forbringelser, at reise en stærk Modstand, hvorimod man havde Haab om, at man, naar først dette Lovforslag kunde faae Lovskraft, efterhaanden vilde komme til at styrke og forbedre Fæstningsanlagene med nye fremskudte Forter. Det slog feil, Forslaget fandt en daarlign Modtagelse og blev forkastet i det andet Thing. Saa kom 1875—76, da jeg igjen havde overtaget Krigsministeriet, saa vilde jeg forsøge en anden Vej. Jeg tænkte, da det ikke gif forrige Gang med at fremkomme med et Forslag om Kjøbenhavns Befæstning mod Landfiden, lad os ikke skyde det bort, men ud i en anden Periode. Det hjalp heller ikke, det fandt heller ikke det andet Things Bifald. Naar den ærebe Landsthingsmand har citeret mine Udtalelser, som gaende mod den store Kjøbenhavnske Befæstning, skal den ærebe Landsthingsmand lægge vel Mærke til, at de gif imod et Befæstningsanlag af en ganske anden Størrelse og en ganske anden Udstrækning end det, hvorom der er Tale nu. Man tager overhovedet storlig Feil, dersom man antager, at den foreslaaede Kjøbenhavnske Befæstning, som er stor for Landet — det indrømmer jeg — kan karakteriseres og benævnes som en stor Fæstning. Det er den ingenlunde. Jeg tror saaledes at have paavist, at der ikke har været nogen Infonsekvents i min Optraeden, men Grunden, hvorfor jeg i Udvalget har staaet fast paa mit Standpunkt, er den, at jeg mener, at man maa søge at faae en ren og klar Udtalelse af Landstinget. Jeg kan ikke forstaa det ærebe Mindretal, naar det siger, at det vil stemme for Sagens Overgang til 3die Behandling, for at man kan faae det andet Things Mening at høre. Den ærebe Ordfører har allerede, tror jeg, udtalt, at naar Regjeringen forelægger et Lovforslag i Landstinget, er det dog sandsynligvis for at faae Landstingets Mening at vide ikke for at faae det andet Things Mening at vide. Og det vide vi jo af egen Erfaring, at Folkethinget er ikke saa forførbelig fintfølende ligeoverfor Landstinget, naar der kommer Lovforslag herfra, saa at det i nogen Maade skulde føle sig generet ved at høre Landstingets Mening. Det gjør sin egen selvstændige Mening gjældende. Det tror jeg ogsaa, det vil gjøre, naar dette Lovforslag kommer til at foreligge til Behandling. Men dersom de paa een gang skulde finde paa i Folkethinget at være overordentlig hensynsfulde imod Landstinget og sige: Vi skulde dog engang rette os efter den Mening, som er gjældende i Landstinget, som har Majoriteteten der, og hvis saa dette Lovforslag kom til at foreligge som Prøve, tror jeg rigtignok, at, naar Folkethinget vil se hen til Udvalgets Betænkning og til de Udtalelser, der ere faldne, og til den Afstemning, der sandsynligvis vilde have fundet Sted, naar Udvalgets Betænkning var kommen frem som først paatænkt, uden nogen

motiveret Dagsorden, og maa det relative Flertal havde foreslaaet Lovforslaget ubetinget vedtaget, og det andet Mindretal havde foreslaaet det med sine Reservationer, saa tror jeg, Folkethinget vilde meget naturligt have sagt: Vi vilde tage Hensyn til Landstingets Mening, men saa maa vi virkelig ogsaa hende denne Mening, og den foreligger ikke i den Afstemning, som har fundet Sted i Landstinget. Lad os henvise Sagen til ny og bedre Behandling i Landstinget.

Termanen: Dersom jeg ikke misforstod det ærebe 1ste Medlem for 2den Kreds (Haffner), sluttede han sit Foredrag med følgende Ord: Vi have besluttet Dagsordenen alene for at holde Sagen i det rette Spor. Var det ikke saa? (Stemmer: Jo!) Hidtil har jeg dog virkelig troet, at en hvilken som helst Sag blev holdt i det rette Spor, naar man stemte for dens videre Fremme. Derimod kan jeg ikke med min bedste Villie se Andet, end at man, naar man ender Forhandlingen om en hvilken som helst Sag med en saadan Udtalelse med et politisk eller i hvert Fald tveetydigt Skær, da faar Jære for at føre den ind i det urette Spor.

Da ikke flere begjærede Ordet, sluttedes Forhandlingen, og man gif til Afstemning, hvorved det af det ene Mindretal (Blom, Fris, Haffner, Tuel, Neergaard, Raben og Lugen) stillede Forslag:

„I Betragtning af, at Lovforslaget om overordentlige Foranstaltninger til Forsvarsvæsenets Fremme ikke kan ventes ført til Ende i den nuværende Rigsdagsamling, samt i Betragtning af, at det for denne Sags Fremtid er af stor Betydning, at Landstingets Anskuelse om den giver sig et bestemt og utvetydigt Udtryk, gaar Thinget — idet det erklærer sig for i alt Væsentligt at være enig i den af Regjeringen forelagte Forsvarsplan, særlig i Kjøbenhavns permanente Befæstning saavel mod Landfiden som mod Søfiden samt i en passende Udvikling af Flaaden, og idet det henstiller til Regjeringens nærmere Overveieelse, om der ikke maatte kunne findes et andet og mere tjenligt Punkt end Selgenæs til Anlægget af en Befæstning i Nørrejylland — over til den næste Sag paa Dagsordenen“.

blev ved et paa Begjæring af M. Andersen, Rammeskov, Chr. Nielsen, Strandbæk, H. C. Hansen, J. Jensen, Peter Jørgensen, N. Rasmussen, Termanen, Hasle, Hauerslev og Clausager foretaget Navneopraab, som nedensaaende Liste udviser,

vedtaget med 37 Stemmer mod 21, medens 3 svarede: Stemmer ikke.